

زمینه های انجام فرآیند یکپارچه سازی اراضی زراعی در جهان با تأکید بر ایران

* عبدالرضارکن الدین افتخاری

چکیده:

امروزه این واقعیت تقریباً بر همگان روشن است که تأمین غذا، امنیت غذایی، برای جامعه رابطه مستقیم و خلل ناپذیری با استقلال اقتصادی و سیاسی کشورها دارد. تأمین تقاضای فزاینده برای محصولات کشاورزی، تأمین بخش مهمی از نیازهای ارزی - منابع - از طریق صادرات محصولات کشاورزی، تأمین بخش مهمی از نیروی انسانی و تأمین سرمایه مورد نیاز صنعت و هزینه های زیربنایی اجتماعی و توسعه روستایی و... به عهده بخش کشاورزی بوده است. لکن ادبیات توسعه و یکپارچه سازی اراضی زراعی نشان می دهد که جهت دستیابی به اهداف توسعه و ایفاگری نقش کشاورزی، تغییر ساختار کشاورزی و روستا یک ضرورت ملی و حیاتی بشمار می رفته است. و در این میان یکی از موانع عمده توسعه و گذرا از مرحله ای به مرحله دیگر، پراکنش اراضی زراعی بوده است که به دو شکل پراکندگی اراضی بین افراد و بهره برداران مختلف و پراکندگی اراضی در یک بهره برداری خاص در جهان و ایران چشم انداز ساختار فضایی اراضی زراعی را به وجود آورده است. این دو شکل، مسائل و مشکلات زیادی به همراه دارد. بطوری که استفاده بهینه از منابع آب و خاک را با مشکل روبرو ساخته، بویژه در مناطقی که به لحاظ شرایط اقلیمی، آب از منابع استراتژیک بشمار می آید. علاوه بر این، ایجاد اشکال در بهره برداری فنی و صحیح از آب و خاک و نهاده ها... موجب اتلاف زمان، کاهش بازدهی نیروی کار خانواده، جلوگیری از کاربرد مطلوب ماشین آلات و نهاده ها. اتلاف اراضی بواسطه مرزبندی های مختلف و در نهایت افزایش هزینه های تولید و کاهش بهره های تولید می گردد.

تحقیقات انجام شده بطور کلی در چهار چوب مدیریت کشاورزی، مدیریت روستایی و توسعه روستایی متمرکز شده است و هر کدام از متخصصان به جنبه هایی از زمینه ها و علل پراکنش، معایب و محاسن پراکنش و یکپارچه سازی پرداخته اند. این مقاله نیز با عنایت به مشکل پراکنش اراضی زراعی و محدودیت منابع آب در ایران، زمینه های انجام فرآیند یکپارچه سازی اراضی زراعی در جهان و ایران را مورد بررسی قرار می دهد تا از این رهگذر بتواند ضمن غنا بخشیدن به ادبیات توسعه در ایران بویژه یکپارچه سازی اراضی زراعی، راه حل های عملی را برای انجام این مهم ارائه نماید.